ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි වන බලපෑම

ඊ. ඩබ්. එස්. සෙව්වන්දි[1], පී. එච්. එන්. කේ. සිල්වා[2]
සහ ජී. ආර්. මධුශානි[3]

සංක්ෂේපය

ආර්ථිකයත් සමාජයක එදිනෙදා ජීවිතයත් අතර ඇත්තේ සමීප සම්බන්ධතාවයකි. රටක ආර්ථික සංවර්ධනය විනිවිද පෙනෙන එක් අංශයක් ලෙස යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය දැක්විය හැකි ය. මේ යටතේ ප්‍රවාහනය, මහාමාර්ග, සන්නිවේදනය, වාරිමාර්ග, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය, බලශක්තිය ආදී පහසුකම් රැසක් රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. ඒ නිසා උපරිම ආර්ථික ලාභයක් මෙන් ම ඇතැම් වර්ෂයන් හි ආර්ථික වර්ධනයේ පසුබෑමක් ද දක්නට ලැබුණි. මේ අධ්‍යයනයේ දී සමස්ත ශ්‍රී ලංකාව ම සංගහනයක් ලෙස භාවිත කරමින් දත්ත ලබා ගැනීමට ද්වීතීයික දත්ත පමණක් භාවිත කරමින් වර්ෂ දහයක් තුළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය රටෙහි ආර්ථිකය වෙනස් වීම කෙරෙහි සිදු කරන දායකත්වය පැහැදිලි කරන ලදි. 2003-2013 දක්වා වූ වසර 10ක් තුළ යටිතල පහසුකම් මඟින් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සඳහා සිදු කරන දායකත්වය පරායත්ත විචල්‍යය ලෙසත් ස්වායත්ත විචල්‍යයන් ලෙස ප්‍රවාහනය, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය, බලශක්තිය, නිවාස හා සනීපාරක්ෂාව, සන්නිවේදනය යොදා ගෙන එය පරායත්ත විචල්‍ය කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේ ද යන්න මෙහි දී විශ්ලේෂණය කෙරේ. එසේ ම සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයේ වෙනස් වීම කෙරෙහි සිදු කරන සමාජ හා ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ ව විශ්ලේෂණයක් ද සිදු කර ඇත.

මුඛ්‍ය පදඃ *යටිතල පහසුකම්, සංවර්ධනය, ආර්ථිකය*

හැඳින්වීම

ලෝකයේ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල් අතර ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. ඒ අතුරින් අනෙකුත් රටවල් අභිබවමින් ලංකා රජය, ජන ජීවිතය හා රටෙහි දියුණුව පිණිස යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමෙහි පුරෝගාමියෙකු ලෙස කටයුතු කරයි. *"සෑම රටක ම ඉතා වැදගත් ආර්ථික කාර්යභාර්යක් රජයට පැවරී ඇත. ආර්ථික කටයුතු වලට අවශ්‍ය පොදු පහසුකම් බිහිකිරීම සහ ඒවා නඩත්තු කිරීම රජයක වැදගත් කාර්යභාර්යක් වේ"* (බණ්ඩාර, 2011).

රජයේ මූලික අරමුණ වන්නේ සීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා සමබර වූ ප්‍රාදේශීය හා සමාජ සංවර්ධනයක් මෙන් ම ඉතා උග්‍ර සමාජයීය හා පාරිසරික ගැටලුවක් වූ දරිද්‍රතාව දුරලීම සඳහාත් ඒ තුළින් තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ මූලික පදනම සකස්

[1] ශාස්ත්‍රවේදී (විශේෂ) සමාජ සංඛ්‍යානය තෙවන වසර, sugandikasewwandiwitharana@gmail.com

[2] ශාස්ත්‍රවේදී (විශේෂ) සමාජ සංඛ්‍යානය තෙවන වසර, nadeek648@gmail.com

[3] ශාස්ත්‍රවේදී (විශේෂ) සමාජ සංඛ්‍යානය තෙවන වසර, madhushanigrk@gmail.com

කර ගැනීමටත් අදාල යටිතල ව්‍යූහයක් නිර්මාණය කර ගැනීම ජාතියේ මූලික අවශ්‍යතාවකි. සියලු ම නිෂ්පාදන අංශ වල (කෘෂිකාර්මික, කාර්මික, සේවා) හා සියලු ම සමාජ සංවර්ධන කටයුතු වල සංවර්ධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය මූලික පදනමක් එමගින් සැපයෙන අතර සීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයකට එය මූලික වශයෙන් ම තුඩුදෙනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය යටතේ මහාමාර්ග, සන්නිවේදනය, නිවාස, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනය යන අංශයන් මෙන් ම ජන ජීවිතය නගාසිටුවීම ද ඉතා වැදගත්කොට සලකයි. මේ හේතුවෙන් නිෂ්පාදනයන් හි සිදුවන වර්ධනය රටෙහි ආර්ථිකයේ වේගවත් වර්ධනයට සෘජුව ම බලපානු ඇත.

එමෙන් ම රටක යටිතල ව්‍යූහයේ ස්වභාවය එරට යටිතල පහසුකම් හා නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණයත්, වෙළඳාමේ විසරණයත්, ජනසංඛ්‍යාව හා නාගරීකකරණය පාලනයත් හා පාරිසරික තත්ත්වයන් ඉහළ නැංවීමත් යන කාරණා වල සාර්ථකත්වය හා අසාර්ථකත්වය තීරණය කරන අතර නිෂ්පාදනය හා නිෂ්පාද්‍යතාව වැඩි කිරීමටත් නිෂ්පාදන පිරිවැය පහළ මට්ටමකට ගෙන ඒමටත් එය මූලික වශයෙන් ම හේතු වේ.

"*ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට සහ ආර්ථික සංවර්ධනය ළඟාකර ගැනීම සඳහා කාර්යක්ෂම ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් පද්ධතියක් සහ ශක්තිමත් නියාමන රාමුවක් පැවතීම පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වේ. පණිවුඩ හුවමාරුව සේවා, ප්‍රවාහනය, බලශක්තිය, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය ආදියෙන් යටිතල පහසුකම් සමන්විත වේ. ඉහළ මට්ටමක ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම සඳහා යටිතල පහසුකම් පද්ධතියේ අඛණ්ඩ වර්ධනය සහ නිසි නඩත්තුව වැදගත් වේ*" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2006).

ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල ව්‍යූහයේ සීඝ්‍ර ප්‍රසාරණයක් සිදුවෙමින් පවතින අතර මැදිකාලීන ව ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනිම සඳහා ද පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සංවර්ධන වැඩපිළිවෙල තුළින් මූලික ස්ථානයක් ලබාදුණි. "*ඒ අනුව ආර්ථික යටිතල ව්‍යූහය සමාජ යටිතල හා දැනුම යටිතල ව්‍යූහය යන යටිතල ව්‍යූහයීය පහසුකම් ඔස්සේ යටිතල පහසුකම් ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. මෙහි දී මහාමාර්ග, දුම්රිය මාර්ග පද්ධතිය, වරාය හා ගුවන් තොටුපළ, ඛනිජ තෙල් ඇතුළු බලශක්ති සම්පාදනය, ප්‍රවාහනය, විදුලි සංදේශ සේවය, නිවාස හා නාගරික සංවර්ධනය, ජල සම්පාදනය හා වාරිමාර්ග ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ථික යටිතල ව්‍යූහය ලෙස ද අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, දරිද්‍රතාව දුරලීම සමාජීය යටිතල ව්‍යූහය ලෙසත්, තොරතුරු තාක්ෂණය, පණිවුඩ හුවමාරු ජාලය හා අන්තර් ජාතික පහසුකම් ආදිය දැනුම සඳහා යටිතල පහසුකම් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය*" (ජයකොඩි, 2008).

ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම තුළින් ආර්ථිකයේ ඉහළ වර්ධන වේගයක් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වේ. දියුණු යටිතල පහසුකම් ජාලයක් පැවතීම වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයේ තරඟකාරීත්වය නිර්ණය කරන අතර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ කාර්යක්ෂමතාව වේගවත් කිරීම, ආයෝජන විශ්වාසය ශක්තිමත් කිරීම හා ජනතාවගේ සමස්ත සමාජ සුභසාධන මට්ටම තීරණය කිරීමට බලපායි. ශ්‍රී ලංකාවේ වරින්වර බලයට පත් වූ රජයන්ගේ ප්‍රතිපත්ති මත ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි යටිතල පහසුකම් වල වර්ධනය

විවිධ මට්ටමින් බලපෑම් කර ඇති ආකාරයක් දක්නට ලැබේ. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වර්ධනය වීම කෙරෙහි බලපාන ආකාරය මෙමඟින් අවබෝධ කර ගත හැකි ය.

1948න් පසුව නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය

ශ්‍රී ලංකාව යළි නිදහස ලබන අවධිය වන විට වාරිමාර්ග වැනි අංශවල වර්ෂ 2000කට වඩා වැඩි කාලයක් තිස්සේ සංවර්ධනය වූ යටිතල පහසුකම් සමුච්චයකට ඇය උරුමකම් පෑවා ය. එවකට සෑහීමකට පත්විය හැකි වූ මහාමාර්ග හා දුම්රිය මාර්ග පද්ධතියක් ද ඒ හා සම්බන්ධ වූ ප්‍රවාහන පහසුකම් ද පැවතුණි. නමුත් අභ්‍යන්තර පහසුකම් ප්‍රමාණවත් පරිදි සංවර්ධනය වී නොමැති නිසා ඇති වූ දුෂ්කරතාවයන් ආර්ථික සංවර්ධනයට බාධා පමුණුවා ඇත. 18වන සියවසේ යුරෝපයේ සිදු වූ තාක්ෂණික උන්නතිය, ගොඩබිම්, මුහුදු, ගුවන් මඟින් විශ්වාසදායී හා සුවදායී ප්‍රවාහන මාධ්‍ය බිහිවීමට හේතු විය.

1948 කාලය තුළ මාර්ග 10389km තිබූ අතර ඉන් මාර්ග 9839kmක් රථවාහන ගමන් කළහැකි මාර්ග විය. 1948 දී 47210 වූ මාර්ග රථවාහන ගණන 1996 වන විට 1324255 දක්වා එනම් 28 ගුණයකින් වැඩි විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1998). 1978 වන විට මගී කි. මී. දශලක්ෂ 17507ක් දක්වා වර්ධනය විය. 1956 දී ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය විසින් උඩරට මැණිකේ, රුහුණු කුමාරි, පොඩි මැණිකේ, යාල් දේවී ආදී දුම්රිය සේවයන් මෙන් ම නව දුම්රිය මාර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී. 1997 දී කැලණි වැලි පුළුල් දුම්රිය මාර්ගය අවිස්සාවේල්ල දක්වා දුම්රිය ධාවනය විවෘත කරන ලදී (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1998). එක් අවස්ථාවක දී වැව්ලි අංශය නියෝජනය කළආර්. බී. ඩෝනල් මහාමාර්ග සඳහා මුදල් වෙන් කිරීමේ දී විරෝධය පෑවේ මෙලෙස ය. “එසේ ම බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයෙන් සිංහල පුරාණ සිරිත් විරිත් යටපත් නොකර තව දුරටත් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීමට කරත්ත වලට වඩා ඒවා හිස මත හෝ කද මාර්ගයෙන් ගෙන යනු ඇත” (මුණසිංහ, 2000). කෙසේ නමුත් එම පුරුදු මිනිසුන් පවත්වා ගෙන යනු ලැබුවේ ගමනාගමනයට සුදුසු මාර්ග නොපැවතීම නිසා බව තේරුම් ගැනීමට ඔහු අසමත් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳාමට මෙන් ම ජගත් ආර්ථිකය සමග සබඳතා පැවැත්වීමට පහසුකම් සලස්වන වරායන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ජීවනාලිය බවට පත්විය. ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ආනයන හා අපනයන ඉහළ යාම නිසා කොළඹ වරායේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි දියුණු විය. 1950-1955 කාලය තුළ වරාය සංවර්ධනයන් සිදුකරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් ගුවන් සේවය 1932 දී ආරම්භ වීම හා එය රත්මලාන හරහා එක්සත් රාජධානියට තැපැල් ගුවන් සේවාවක් ආරම්භ කරන ලදී. 1947 දී මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලංකා ගුවන් සේවය ආරම්භ විය. මේ නිසා 1948 වන විට ලංකාවට පැමිණි හා පිටව ගිය මඟින් සංඛ්‍යාව 73521ක් විය. මෙය ආර්ථිකය දිරි ගැන්වීමක් විය.

මෙකලශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්තිය ජල විදුලි බලාගාර හා තාප විදුලි බලාගාර වලින් 1997 දී ගි. වො. පැය 377ක ධාරිතාවක් නිපදවී ය. ඒ අනුව විදුලි පරිභෝජන 45%ක් දක්වා වර්ධනය විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1998). නිදහසෙන් පසු ව වාරිමාර්ග, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය යන අංශවල පැහැදිලි සංවර්ධනයක් ඇති වූවා පමණක් නොව ගොවි ජනපද පිහිටුවීම, කෘෂිකර්මාන්තයේ වර්ධනය ද දැකිය හැකිවිණි. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකා රජයේ අඛණ්ඩ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ආර්ථිකයේ වේගවත් වර්ධනයට දායක වූ බව නිසැක ය. *"1951-60 කාලය තුළ ආර්ථිකය 3.2%ක වේගවත් වර්ධනයක් වෙනුවෙන් සේවා අංශයේ දායකත්වය සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයට 50.2% ක දායකත්වයක් ද කෘෂිකර්මාන්තයෙන් 25.1%ක දායකත්වයක් ද ආර්ථික වර්ධනයේ වේගවත් බවට හේතු විය. 1961-77 කාලය තුළ ආර්ථිකයේ වර්ධනය 3.8% කි"* (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 1998).

ප්‍රවාහනය හා මහාමාර්ග

ප්‍රවාහන ජාලය ආර්ථික වර්ධනය ළඟා කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන භූමිකාවක් නිරූපණය කරන අතර එමඟින් ජනතාවට රැකියා සඳහා සම්බන්ධ වීමටත් වෙළෙඳපොළ කරා නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ ගෙන යාමටත් දේශීය හා විදේශීය වෙළඳාම සඳහා සහාය වීමටත් උපකාරී වේ. එමෙන් ම විවේක පහසුකම්, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන වැනි සේවාවන් කෙරෙහි ප්‍රවේශ වීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දෙමින් සමාජ ඒකාබද්ධතාව වැඩිදියුණු කරයි. විශ්වාසනීයත්වය ආරක්ෂාකාරී වේගවත් ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ප්‍රජාවට සලසා දීම මඟින් ආර්ථික වර්ධනය කරා යාමට හේතු වේ. මෙහි දී මූලික වශයෙන් ජාතික ප්‍රවාහනය ගොඩබිම් මුහුදු හා ගුවන් යන සියලූ ම ආකාරවලින් සමන්විත වේ.

වර්තමානයේ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික දෙඅංශයෙන් ම සමන්විත බස් සේවාව වසරකට මඟින් මිලියන 1728ක් පමණ ප්‍රවාහනය කරන අතර එය සමස්ත මගී ප්‍රවාහනයෙන් 68%ක් වේ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවාව මඟින් වසරකට මඟින් මිලියන 98%ක් පමණ ප්‍රවාහනය කරන අතර එය සමස්ත මගී ප්‍රවාහනයෙන් 5%කි. ඉතිරි 27% (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013) මුහුදු, ගුවන් හා වෙනත් ප්‍රවාහන මාධ්‍ය වලින් යුක්ත වන අතර එමඟින් වසරකට මිලියන 686ක් ප්‍රවාහනය කරනු ලබයි. ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයේ වැදගත් ස්ථානයක් ලෙස වරාය ක්ෂේත්‍රය හැඳින්විය හැකි ය. කොළඹ වරායේ උපාය මාර්ගික භූගෝලීය පිහිටීම එහි ඇති ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වේ. කලාපයේ වෙළඳ කටයුතු වල මන්දගාමීත්වය නිරූපණය කලත් 2011 වසරට සාපේක්ෂව 2012 වසරේ දී මෙහෙයවන ලද ප්‍රමාණය මෙට්‍රික්ටොන් බිලියන 43.7% දක්වා 2% වර්ධනය විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2012).

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ තවත් වැදගත් අංශයක් ලෙස ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයට අයත් ගුවන් සේවා පහසුකම් හැඳින්විය හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ ගුවන් ක්ෂේත්‍රය තුළ අභ්‍යන්තර හා බාහිර ගුවන්තොටුපළවල් 12කින් යුක්ත වේ. පවතින ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලවල් ලෙස බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපල හා මත්තල මහින්ද රාජපක්ෂ ගුවන්තොටුපොල හඳුනාගත හැකි ය. 2012 වසරේ පළමුභාගය තුළ සිවිල්

ගුවන් සේවා අංශය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් අත්කර ගන්නා ලදි. වර්ෂ 2012 දී සංචාරක පැමිණීම ඉහළ ගිය නිසා ගුවන් මගී ප්‍රවාහනය ඉහළ ගියේ ය. ඒ අනුව මගින් මිලියන 3.5ක් දක්වා 18%කින් ඉහළ ගියේ ය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). එසේ ම ගුවන් සේවා අංශයට අදාළ යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු වීම සඳහා ගුවන් සේවා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ද තවත් බලපෑම් කරන ලදි. අභ්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලක වැදගත්කම තේරුම් ගනිමින් රත්මලාන, කොග්ගල චීන වරාය සහ යාපනය වරාය සංවර්ධනයට ප්‍රමුඛතාව දී ඇත.

දුම්රිය ක්ෂේත්‍රය ද ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රය තුළ වැදගත් තැනක් ගනී. දුම්රිය මාර්ග ජාලය කි. මී. 1447 ද දුම්රිය ස්ථාන 172 ද උප දුම්රිය ස්ථාන 161 ද සමන්විත ය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). වර්ෂ 2012ට පෙර මෙහි යම් පසුබෑමක් දක්නට ලැබුණු නිසා 2013 දී නව බලවේග කට්ටල් හඳුන්වා දුන් අතර ඒ නිසා යම් සතුටුදායක මට්ටමකට ගෙන ඒමට හැකිවිය.

"දුම්රිය සේවාව වැඩි වශයෙන් භාවිත කිරීම පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසරේ දී වාර්තා කළකි. මී. මිලියන 5.039ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී මිලියන 637 දක්වා 24.2%න් ඉහළ ගියේ ය. ශ්‍රී ලංකා මගී ප්‍රවාහනය සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය 2009 දී 24%ක් වන අතර එය 25%ක මට්ටමකින් පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කරයි" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013).

ප්‍රස්තාරය 01: ප්‍රවාහනය සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2003-2013

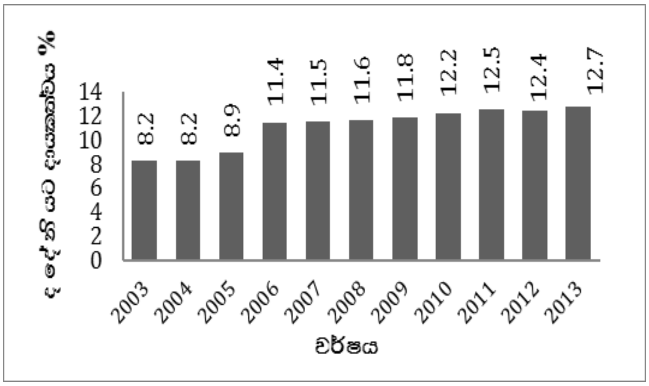

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2003-2013

ඉහත සඳහන් කරන ලද ආකාරයට ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයට අයත් මහාමාර්ග ගුවන් ආදී සෑම අංශයකම වර්ධනය ද. දේ. නි. ට දායක වී ඇති ප්‍රමාණය හඳුනාගත හැකි ය. දේශීය නිෂ්පාදිතය තුළ ප්‍රවාහන අංශයේ දායකත්වය ඉහළ නැගීමක් දක්නට ලැබුණි. 2011 වර්ෂයේ පෙන්නුම් කළ12.5%ක (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2011) වර්ධනයට සාපේක්ෂ ව 2012 වර්ෂයේ දී ප්‍රවාහන අංශය 12.7%කින් වර්ධනය විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2012). 2003 වසරේ දී 8.2% (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2003) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට වූ දායකත්වය වසර 10ක් තුළ සීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය වී ඇත. ඒ වර්ධනය

ප්‍රධාන වශයෙන් ආරම්භ වී ඇත්තේ 2006 සිට බව පැහැදිලි වන්නකි. විශේෂයෙන් යුද්ධය නිමා වීමෙන් පසු උතුරු නැගෙනහිර මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම මේ වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑම් කොට ඇත.

සියවසකට අධික කාලයක් පුරා විකාශනය වෙමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම මාධ්‍ය බවට මහාමාර්ග පත්වී ඇත. සමස්ත මගී ප්‍රවාහනයෙන් 90%ක් පමණ හා සමස්ත භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයෙන් 98%ක් පමණ මාර්ග භාවිතයෙන් සිදුවේ. විශේෂයෙන් දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය කොළඹ කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය වැනි ඉදි කිරීම් තුළින් අඩු ගමන් කාලය ආරක්ෂාව වැනි හේතූන් මත සංචාරකයින් වැඩිවශයෙන් පැමිණි අතර ඒ හරහා විදේශ විනිමය අනුපාතය ඉහළ ගිය අතර එය ද ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය ඉහළ යාමට බලපෑම් කොට ඇත. ආර්ථික කාර්යයන්හි දී යෙදවුම් හා නිමැවුම් වල සචලතාවයේ කොඳුනාරටිය ලෙස අධිවේගී මාර්ග සහ ඒහා බැඳුණු ජාතික මාර්ග ජාලය හඳුන්වා දිය හැකි ය.

අධ්‍යාපනය

රටක සංවර්ධනයෙහි ලා නව දැනුම ඇති උගත් පිරිසක් සිටිය යුතු ය. තිරසාර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් හා සංවර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා නව දැනුම පිළිබඳ මං සෙවීමට හා ශ්‍රම වෙළෙඳපලේ ගතික අවශ්‍යතාවන්ට ගැළපෙන උගත් පිරිසක් සිටිය යුතු ය. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන වශයෙන් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය හා විශ්ව විද්‍යාල යන අංශ වලින් සමන්විත ය. ඒ බව 1943 දී ප්‍රකාශයට පත් වූ කන්නන්ගර වාර්තාවේ සඳහන් වන්නේ මෙසේ ය. “ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා සුදුසු සැම තනි පුද්ගලයෙකුට ම සමාන අවස්ථාවන් තිබිය යුතු අතර ඒවා දියුණු කර ගැනීමට ඔවුනට සහජ හැකියාවන් ද පවතී” (අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 1999).

ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවයන්ගේ වර්ධනය, තොරතුරු හා දැනුම මත පදනම් වූ ආර්ථිකයක් හා ජීවන රටාවන්ගේ වෙනස්වීමත් සමඟ සියලු මට්ටම්වල අධ්‍යාපන අවශ්‍යතාවන් ද සැලකිය යුතු ලෙසින් වෙනස් වී ඇත. එමෙන් ම පාසල් අධ්‍යාපනය හැර යන සුදුසුකම්ලත් ශිෂ්‍යයන්ගෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකට තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය හා පුහුණු ක්ෂේත්‍රයන්ට අන්තර්ග්‍රහණය කිරීම හා සේවා නියුක්ත කිරීමට අවශ්‍ය කුසලතා ලබා දීම හා ඒ තුළින් ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ඵලදායීතාව ඉහළ දැමීමට හැකි වේ. එය දේශීය ශ්‍රම වෙළෙඳපළ අවශ්‍යතා ඉක්මවා ගිය විදේශීය ශ්‍රම වෙළෙඳපළ අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම දක්වා ඉදිරියට යා හැකි අතර ඒ නිසා විදේශ විනිමය ලබා ගැනීම රටෙහි ආර්ථික සංවර්ධනය කෙරෙහි ඉවහල් කර ගත හැකි වනු ඇත. පාසල් පෙළ පොත් සඳහා පමණක් රුපියල් මිලියන 3387ක් වැය කර ඇති අතර වර්ෂ 2009 දී ශ්‍රී ලංකාවේ සාක්ෂරතාවය 91.3%ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමට හැකි විය. එසේ ම පේරාදෙණිය, මොරටුව, ජයවර්ධනපුර, කොළඹ, කැලණිය, රුහුණ යන විශ්වවිද්‍යාල ලෝක ශ්‍රේණිගත විශ්වවිද්‍යාල කිරීමට පියවර ගෙන ඇත (බණ්ඩාර, 2011).

ප්‍රස්තාරය 02: අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2004-2013

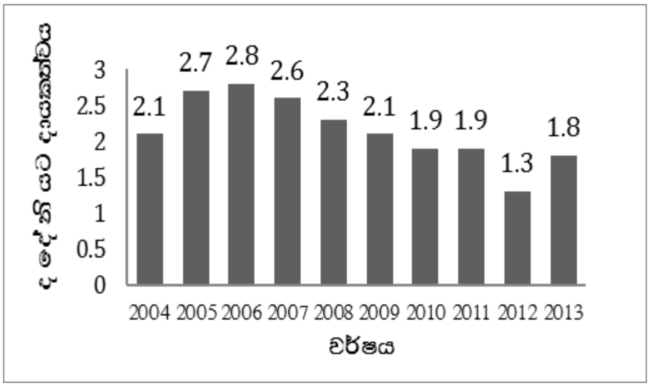

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2004-2013

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව දැනුමේ කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මානව ප්‍රාග්ධන පදනම සැකසීම අරමුණු කොට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන රාමුව වසර 2012-2016 කාලය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාවට නංවා ඇත. ඒ අනුව වර්ෂ 2004 දී 2.1ක් ව පැවති ද. දේ. නි. දායකත්වය ක්‍රමයෙන් වර්ධනයකට ලක් ව ඇත. පසුකාලීන ව එහි පසුබෑමක් දක්නට ලැබුන ද අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි සිදු වූ වර්ධනය ද. දේ. නි. යේ වර්ධනය සඳහා කිසියම් දායකත්වයක් සිදුකොට ඇත.

සෞඛ්‍යය

අවම ප්‍රාදේශීය විෂමතාවලින් යුක්ත සැමට ඉහළ සාධාරණ ප්‍රවේශයක් පවතින කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී සෞඛ්‍ය සේවා අංශයක් පැවතීම රටේ පොදු සෞඛ්‍ය සේවාවේ තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා හේතු වී තිබේ. ඒ අනුව සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය සඳහා නව ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින් වර්ෂ 2006 දී රජයෙන් බිලියන 58ක් වෙන් කරමින් 2005 වසරට සාපේක්ෂ ව 29%කින් ඉහළ දමන ලදි. එය ද. දේ. නි. යෙන් 2%කි. එමෙන් ම වර්ෂ 2011 දී අයවැයෙන් අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය සඳහා රු. බිලියන 54ක් වෙන් කර ඇත. වෛද්‍යවරුන් හෙදියන් මෙන් ම විශේෂඥ වෛද්‍යවරු ග්‍රාමීය රෝහල් ඉදිකරමින් තව දුරටත් රටෙහි සෞඛ්‍ය තත්ත්වය ස්ථාවර මට්ටමකට ගෙන එන ලදි. "*ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි එකතු කළවටිනාකම් සහිත සේවා සපයන්නෙකු බවට පත්වීමට හැකිවන ලෙස රටෙහි සෞඛ්‍ය සේවා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිකරණ හා සමාන මට්ටමකට වර්ධනය කිරීම සඳහා තව දුරටත් සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජනයට ඉඩ ප්‍රස්ථා පවතී*" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2012).

ප්‍රස්තාරය 03ඃ සෞඛ්‍ය සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2004-2013

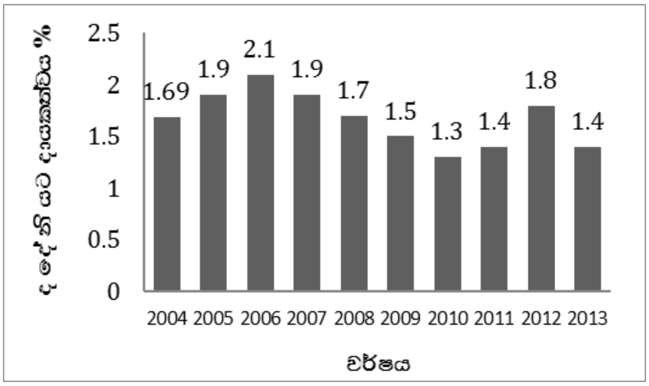

මූලාශ්‍රයඃ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2004-2013

ඉහළ සාධාරණ ප්‍රවේශයක් පවතින කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී සෞඛ්‍ය සේවාවක් සැපයීමේ අරමුණින් වර්ෂ 2006 දී ජපන් ණය ආධාර යටතේ දශ ලක්ෂ 311ක පිරිවැයක් සහිත ව ලේ බැංකුවක් මෙන් ම සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි වර්ධනය උදෙසා රජය විසින් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගැණිනි. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි සිදු වූ වර්ධනය වර්ෂ 2004 වන විට 1.69ක දළ දේශීය නිෂ්පාදන දායකත්වයක් දැකගත හැකිවන අතර එය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීමක් දක්නට ලැබේ. පසුව එහි යම් පසුබෑමක් දක්නට ලැබුණු අතර නැවතත් වර්ෂ 2011න් පසුව වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව රටෙහි ආර්ථික සංවර්ධනය උදෙසා සේවාදායකයින්ගේ සංඛ්‍යාවේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි.

සන්නිවේදන තාක්ෂණය

ශ්‍රී ලාංකේය යටිතල පහසුකම් පද්ධතියේ ඉතා වැදගත් අංශයක් ලෙස පණිවුඩ හුවමාරු පද්ධතිය හැඳින්විය හැකි ය. එසේ ම සන්නිවේදනය අපේ ආර්ථිකයේ ඉතා වේගයෙන් වර්ධනය කරන අංශයක් බවට පත් ව ඇත. පණිවුඩ හුවමාරු අංශය ප්‍රධාන වශයෙන් විදුලි සංදේශ සහ තැපැල් සේවාවන්ගෙන් සමන්විත වේ. විදුලි සංදේශ අංශය අඛණ්ඩව හඬ, දත්ත හා අනෙකුත් සේවා සීඝ්‍රයෙන් බෙදා හරිමින් තොරතුරු තාක්ෂණ යුගයේ ප්‍රමුඛස්ථාන ගෙන සිටී. සන්නිවේදන ජාල හඳුන්වා දීම, තරගකාරීත්වය වර්ධනය ඉහළ ආයෝජන, සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු මිල ගණන් සහ සේවා ආවරණ ජාලයේ ප්‍රසාරණයේ ප්‍රතිලාභ ලබමින් විදුලි සංදේශ අංශයේ ග්‍රාහක ජාලයේ 2005 දී පැවති 44%ක වර්ධනයට සාපේක්ෂ ව 2006 දී 59%කින් වර්ධනය විය. විශේෂයෙන් ම මේ කාලය තුළ සංකේත විබෙදුම් බහුවිධ සීඝ්‍ර ප්‍රවේශය තාක්ෂණ සම රැහැන් රහිත දුරකථන ජාලය 52%කින් වර්ධනය විය. එසේ ම වර්ෂ 2009 වන විට ජංගම දුරකථන ව්‍යාප්තිය 68.2% දක්වා වර්ධනය විය (බණ්ඩාර, 2011). තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ සංවර්ධනය මඟින් ඍජු ව හා වක්‍ර ව සැලසෙන ආර්ථික හා සමාජ ප්‍රතිලාභ ළඟාකර ගැනීම සඳහා රජය මූලික පියවර

කිහිපයක් ගෙන තිබේ. 3G, 3.5G සේවා සහ අධිවේගී අන්තර්ජාල ප්‍රවේශ මේ පියවරයන් අතර වේ.

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, රාජ්‍ය සේවය, ව්‍යාපාර, අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය සහ වෙනත් බොහෝ අංශයන් හි නවෝත්පාදන සඳහා පහසුකම් සපයයි. එය නව රැකියා නිර්මාණය කරයි. මෑත කාලයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ආර්ථික කටයුතු සඳහා ප්‍රශංසනීය ලෙස භාවිතා කරනු දක්නට ලැබිණි.

ප්‍රස්තාරය 05: සන්නිවේදනය සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2004-2013

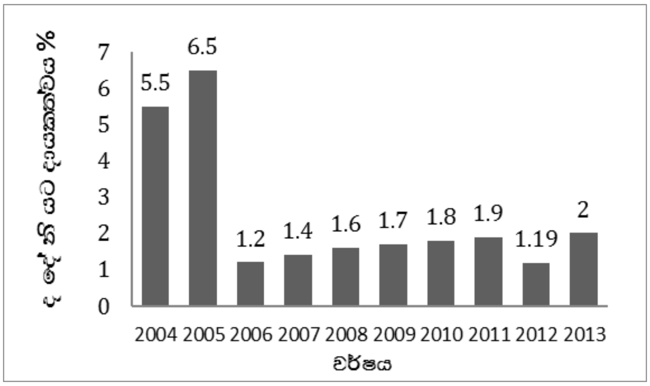

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2004-2013

ආර්ථික කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා මුල්‍ය ආයතන විසින් බැංකුකරණය, ජංගම බැංකුකරණය, ජංගම විකුණුම්පොළ හා පොදු ස්වංක්‍රිය ටෙලර් යන්ත්‍ර පද්ධති වැනි සේවා හරහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සේවා වැඩි වශයෙන් භාවිතා කරන ලදි. අන්තර්ජාල සේවයන්හි සිදු වූ සීඝ්‍ර වර්ධනය 2013 වසරේ දී විදුලි සංදේශ අංශයේ කැපී පෙනුණු ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් විය. 2013 වසර තුළ දී මුලු අන්තර්ජාල සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය 47% කින් වර්ධනය වෙමින් අන්තර්ජාල සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය 9.8%ක් දක්වා වර්ධනය විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සේවා වෙත ප්‍රවේශය පහසුකරලිම හා රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යක්ෂමතාව ඵලදායිතාවය හා සේවා ගුණාත්මක භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය නියෝජිත ආයතනය නිරතුරුව ම පහසුකම් සලසයි.

බලශක්තිය හා ඛණිජ තෙල්

ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් අතර බලශක්තිය සමස්ත ජනතාවගේ චිරජීවනය උදෙසා මනා පිටුබලයක් ලබා දේ. රජය විසින් විදුලිය නිපදවීම හා බෙදාහැරීම

සඳහා ගෙන ඇති පියවර සතුටුදායක තත්ත්වයක පැවතීම නිසා වර්ෂ 2013 දී විශාල ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමට හැකිවිණි.

"*බලශක්ති සම්පත්හි තිරසාර සංවර්ධනය, සමස්ත ජනතාවට විදුලිබල පහසුකම් ලබාගැනීම හා ඒවා භාවිත කිරීම පිණිස අදාල පහසුකම් හා විදුලිබල බෙදාහැරීමේ පද්ධතියක් සකස්කිරීම හා ඒ විදුලිබල පහසුකම් ආරක්ෂාකාරී හා විශ්වාසවන්ත ලෙස බෙදාහැරීම වාණිජමය වශයෙන් සාර්ථක ආයතන හරහා මේ කලාපයේ තරඟකාරී මිළ ගණන් යටතේ බෙදා හැරීම බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයේ දැක්ම වේ*" (ජාතික ක්‍රම සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුව, 2006).

2003 වසරට සාපේක්ෂ ව 2012 වසර වන විට විදුලිබල උත්පාදනය ගි. වො. පැ. 7853ක් මෙන් ම 3.8%ක වර්ධනයකි (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2012). අද වන විට ලංකාවේ ප්‍රදේශ කිහිපයක ම තාප විදුලි බලාගාර හා ජල විදුලි බලාගාර පිහිටුවා ඇති අතර ඒ නිසා ආර්ථිකය නගා සිටුවීමට හැකියාව ලැබී තිබේ. ග්‍රාමීය විදුලි ව්‍යාපෘති 700ක් ආරම්භ කළඅතර ඒ නිසා වර්ෂ 2008 දී 83%ක් ද වර්ෂ 2010 වන විට 86% දක්වා ද වර්ධනය විය (බණ්ඩාර, 2011). "*2012 වසරේ මුල් කාලයේ දී තාප විදුලිබල උත්පාදනය ගි. වො. පැ. 6032 දක්වා 58%කින් ඉහළ ගිය අතර ආර්ථික කටයුතු වල චර්යාව පිළිඹිබු කරමින් ගෘහස්ථ, වාණිජ, කර්මාන්ත කටයුතු වල විදුලි පරිභෝජනය 7.2%, 8.1%, 6.9% ඉහළ ගියේ ය*" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං. වි. ම.) විසින් ලබාදුන් දායකත්වය යටතේ 52% සිට වර්ෂ 2013 දී 74% ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමට හැකිවිය. එමෙන් ම රු. බිලියන 24.6ක මෙහෙයුම් ලාභයක් ලං. වි. ම. වාර්තා කළේ ය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). ගැටුම්කාරී ප්‍රදේශවල විදුලි යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමත් මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ ඛණිජතෙල් ගවේෂණයත් අනුව රටෙහි ආර්ථික සංවර්ධනීය වෙනසක් ඇති කරන ලදි. වර්ෂ 2003ට සාපේක්ෂ ව වර්ෂ 2013 දී සීඝ්‍ර වර්ධනයක් මෙන් ම ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට දායක වීමක් පෙන්වයි.

ප්‍රස්තාරය 06: බලශක්තිය සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2003-2013

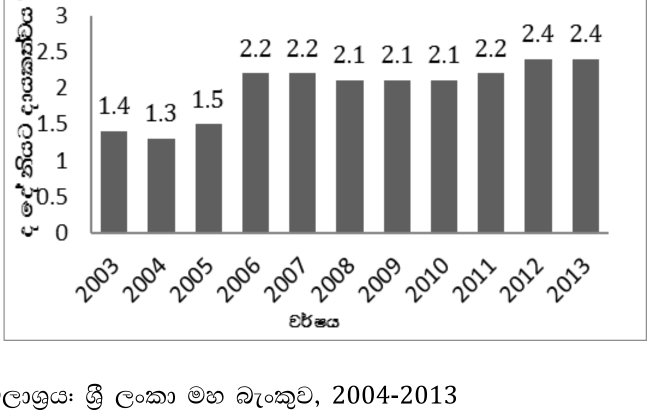

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2004-2013

වර්ෂ 2003 ඇතුළු මුල් කාලයේ දී පැවති නියං තත්ත්වය, විදුලිබලාගාර ප්‍රමාණය ද අවම මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් උත්පාදනය අවම වුවත් රජයේ අඛණ්ඩ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හේතුවෙන් වර්ෂ 2013 දී ද. දේ. නි. යට ලැබුණු දායකත්වය 2.4ක් විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). තව ද වර්තමානයේ මුළු ගෘහ ඒකක සංඛ්‍යාවෙන් 93%කගේ විදුලි පරිභෝජනය ආවරණය කරනු ලැබුවත් ඉල්ලුමට සරිලන සැපයුමක් ලබා දීමට ප්‍රමාණවත් බලශක්ති නිපදවීමක් සිදු කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් පිරිවැය පියවීමට විදුලි ගාස්තු වැඩි කිරීමත් සිදු කළේ ය. එමෙන් ම වර්ෂ 2014 නොරොච්චෝල බලාගාරය ඉදි කළඅතර, වර්ෂ 2017 දී සාම්පූර් ගල් අඟුරු බලාගාරයන් ඉදිකිරීමට නියමිත ය.

නිවාස සනීපාරක්ෂාව ජල සම්පාදනය

මිනිසාගේ පැවැත්ම සහතික කරනු ලබන ප්‍රධාන අංගයක් වශයෙන් ජලය හඳුනාගත හැකි ය. ජලය හැරුණු විට මිනිසාගේ පැවැත්ම සහතික කරන්නා වූ අනෙක් අංගය වන්නේ නිවාසයි. රට පුරා පිරිසිදු පානීය ජලය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පුළුල් රාමුවක් හා ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශ සපයන පානීය ජලය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය විසින් සක්‍රීය ලෙස ක්‍රියාවට නංවමින් සිටියි. "*සුරක්ෂිත පානීය ජලය ලබා ගැනීම පිළිබඳ ව සැලකීමේ දී 2015 වන විට සියලු පුරවැසියන්ට ගෘහස්ත පරිභෝජනය සඳහා ආරක්ෂිත පානීය ජලය ලබා ගැනීමේ හැකියාව පැවතිය යුතු බව 2000 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද සහස්‍ර සංවර්ධන අභිමතාර්ථ වල දක්වා ඇත* " (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2006).

"*ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් දැනටමත් 92%ට ආරක්ෂිත පානීය ජලය ලබා ගැනීමේ හැකියාව පවතින අතර 39%ට නළ ජල පහසුකම පවතී. දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති සහ සැලසුම් කර ඇති පරමාර්ථ ළඟාකර ගැනීම සඳහා 2006-2016 කාලය තුළ රුපියල් බිලියන 136ක ආයෝජනයක් ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2006 අවසානය වන විට ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාප්‍රවාහන මණ්ඩලය නව ජල සම්බන්ධතා 81773ක් සපයමින් සිය පාරිභෝගික ජාලය 989305 දක්වා වර්ධනය කර ඇත. 2006 දී මුළු ජල සැපයුම ඝන මීටර දසලක්ෂ 390 දක්වා 3%න් වැඩිවී ඇත*" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2006).

විශාලතම ජල සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වලින් එක්ව වෙහෙරගල ජලාශ ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රථම අදියර දේශීය සම්පත් උපයෝගී කරගෙන ක්‍රියාත්මක කළේ ය. වර්ෂ 2013 තුළදී නළ ජල පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය වර්ෂ 2012 පැවති 43.5% ක් සිට වර්ෂ 2013 දී 44.3% ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013).

ප්‍රස්තාරය 06: ඉතිරිකිරීම් සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම 2004-2013

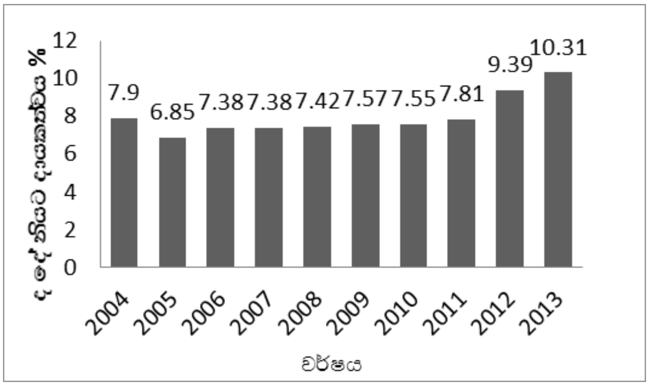

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2004-2013

ජල සම්පාදනය හා ජලප්‍රවාහන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වසර තුළදී වැය කළමුදල රුපියල් බිලියන 26.4% විය. එමෙන්ම ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලප්‍රවාහන මණ්ඩලය 2013 වසරේදී රුපියල් බිලියන 1.9 ක මෙහෙයුම් ලාභයක් වාර්තා කළේ ය. මෙය මුළු ආදායමින් රුපියල් බිලියන 18.3l දක්වා 14.7% කින් හා මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් බිලියන 16.4 දක්වා 11.4 කින් ඉහළ යාමේ ප්‍රතිඵලයකි (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013).

වර්ෂ 2013 දී නව ගාස්තු ව්‍යුහයක් ඇතිකිරීම හා සපයන ලද ජල සබඳතා ප්‍රමාණය ඉහළ යාම මෙයට හේතු විය. එමෙන්ම ජන ජීවිතය වඩාත් සාර්ථක අරමුණක් කරා ගෙන යාමට නිවාස පහසුකම් සංවර්ධනය කළේ ය. ඉදිකිරීම් වර්ෂ 2005 දී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 6.3% වුවත් 2008 වන විට 6.0% ක් වශයෙන් පැවත ඇත. එය සමස්ථ ආයෝජනයෙන් වර්ෂ 2005 දී රු.බිලියන 148.6 ක් ව ඇතත් 2008 දී එය 263.9 ක් දක්වා වැඩි වීමකි.

"රටක ආර්ථික වර්ධනය සඳහා රටේ ජීවත් වන ජනතාවගේ නිවාස පහසුකම් ද වර්ධනය විය යුතුය. 2013 වසරේදී ඉදිකිරීම් අංශය යටතේ මහල් නිවාස හා නිවාස ඒකක ඉදිකිරීම් ද ඉහල දායකත්වයක් සැපයී ය. නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සඳහා පෞද්ගලික අංශය තුළ ඉහළ දායකත්වයක් සපයමින් වාණිජ බැංකු මඟින් ලබා දෙන ණය ප්‍රමාණය 9.1%න් ඉහළ නංවා ඇත" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). මෙලෙස ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වර්ධනය සඳහා නිවාස, සනීපාරක්ෂාව හා ජල සම්පාදනයේ දියුණුවක් ඇති කිරීම අනිවාර්යයෙන් කළයුක්තකි.

ආර්ථික වර්ධන කෙරෙහි යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ බලපෑම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි රජය විසින් දියත්කරන ලද යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් බලපාන බව පැහැදිලි කරුණකි. විශේෂයෙන්ම කාර්මික හා සේවා අංශයේ දියුණුව පසුගිය දස වසර තුළම දක්නට ලැබුණි. වර්ෂ 2011 දී ඉතිහාසයේ ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් ලෙස ද.දේ.නි. යෙන් 8.3% ක්

පෙන්නුම් කිරීමට සමත් වූයේ මෙම යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය බව නිසැක ය. වර්ෂ 2010 ට සාපේක්ෂව පැවති 81.9% ණය අනුපාතය වර්ෂ 2011 වසරේදී 78.5% දක්වා අවම කිරීමට හැකිවිය. මේ සඳහා වරාය, ගුවන්, තැපැල් හා විදුලි සංදේශ, ප්‍රවාහන, නැව් භාණ්ඩ මෙහෙයවීම යන උප අංශයන්හි හිතකර වර්ධනයක් පෙන්වීම ඉතා වැදගත් විය. ලක් රජය ප්‍රවාහන හා මහාමාර්ග කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති නිසා ශ්‍රම බලකායේ 4.1% ක වර්ධනයක් ද පෙන්නුම් කළේ ය. එය වර්ෂ 2006 මූර්ත ජාතික නිෂ්පාදනය 7.4%ක් වූ අතර ඉන් සේවා අංශය 8.4% වන ඉහළම වර්ධන අනුපාතය අත්කර ගත් අතර සමස්ත වර්ධනයට 6.3%න් දායක විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව,2006).

"*වර්ෂ 2013 පළමු භාගයේදී ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි අඛණ්ඩව බලපෑම් කළනමුත් භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වීම අඛණ්ඩව සිදුවීම, හිතකර කාලගුණ තත්ත්වයන් හා දියුණු ආර්ථික තත්ත්වයන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් වසරේ දෙවන භාගයේදී ආර්ථික කටයුතු වර්ධනය විය*" (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013).

තවද 1977 දී ශ්‍රී ලංකාව භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට මාරු වූ බව මඟින් පැහැදිලි වේ (Kelegama, 2002). නමුත් අද වන විට සමාජ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට ප්‍රමුඛස්ථානයක් දී ඇත. එනිසා වර්තමාන ලංකාව අනෙකුත් රටවල් සමග උරෙනුර ගැටෙමින් ආර්ථික වර්ධනය කර ගැනීමට උත්සාහ දරා ඇත.

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් විෂයෙහි ආයෝජන ධෛර්යයමත් කිරීම සහ දැනුම පදනම් වූ ගෝලීය සේවාවන් වන අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවට සේවා පදනමක් සහිත ආර්ථිකයක් බව පත් කිරීමේ ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවේ. මෙම වසර තුළ රාජ්‍ය ආයෝජන ද. දේ. නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 6.3% ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතුණු අතර ආර්ථික සමාජ යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කිරීමට මෙම ආයෝජන වැඩිකිරීමට හේතු විය (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2006).

ප්‍රස්තාරය 06: යටිතල පහසුකම් සඳහා වෙන් කරන ලද
රාජ්‍ය වියදම 2004-2013

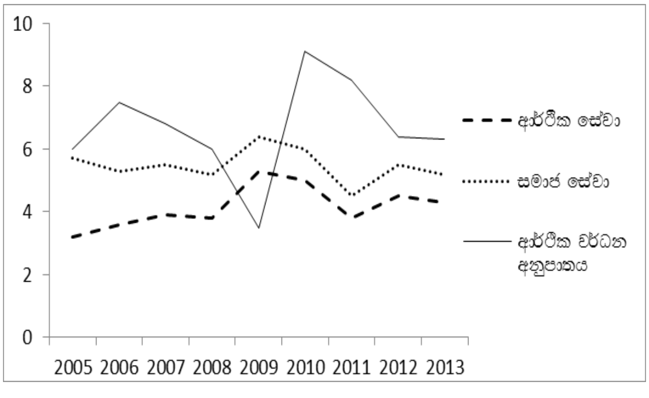

මූලාශ්‍රයඃ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2001-2013

පසුගිය දශකය තුළ සමාජ සේවා සහ ආර්ථික සේවා සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති අතර 2009 වර්ෂයේදී මෙම අංශයන් කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති නිසා 2010 වසර වන විට දී පැහැදිලි ඉහළ ආර්ථික වර්ධන අනුපාතයක් ළඟා කර ගැනීමට හැකි වී ඇත. මේ නිසා දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් 2005 වසර තුළ සමාජ අංශයන් කෙරෙහි ද අවම ප්‍රමාණයක් ආර්ථිකය කෙරෙහි ද යොදවා ඇති නමුත් 2013 වන විට මෙම අංශ කෙරෙහි සම අවධානයක් යොමු වීම හේතුවෙන් රටෙහි අනාගතය පවතින්නේ යහපත් තත්ත්වයක බව පැහැදිලිය. එසේම යටිතල පහසුකම් දියුණු වූවා සේම නිෂ්පාදනයන් ගමෙන් නගරයට ගලායාමක් පෙන්නුම් කරයි. තව ද අඩු පිරිවැයක් යටතේ වැඩි ඵලදායීතාවක් ළඟා කර ගැනීමට හැකි සෑම කාර්යයක්ම රජය විසින් දරනු ඇත. මෙලෙස සෑම විටම ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීම උදෙසා ඵලදායී ශක්තිමත් යටිතල ව්‍යුහයක් ඕනෑම රටකට අවශ්‍ය වන අතර විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකාව වැනි කෘෂිකර්මය ප්‍රමුඛ කරගත් ආර්ථිකයක් පවතින සංවර්ධනය වන රටකට යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සුවිශේෂී වේ.

සමාලෝචනය

අනෙකුත් කලාපීය රටවල් සමඟ සසඳන විට යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහිලා ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරියෙන් සිටී. සෑම රජයක්ම දිගු කාලීන අයවැය ස්ථායීතාවක් පවත්වා ගැනීමට හේතුවන පරිදි යටිතල පහසුකම් සඳහා වන ආයෝජනයන් වර්ධනයෙහිලා අවධානය යොමු කොට ඇත. එමෙන්ම වර්ෂ 2014 වන විට ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජනය රු.බිලියන 447 කි. එනම් එය ද. දේ. නි. යෙන් 5.25% ක් වේ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, 2013). මෙහිදී විශේෂයෙන්ම අධ්‍යාපනයේදී සෑම අතින්ම දක්ෂතා ඇති පුද්ගලයන් විශ්වවිද්‍යාල තුළින් පිට කිරීම නිසා මානව ප්‍රාග්ධනය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළට ගැළපෙන ආකාරයට සකස් කිරීමට හැකියාව ලැබී ඇත. තව ද දරිද්‍රතාව අවම කිරීමට සහනාධාර ලබාදීම හේතුවෙන් ආර්ථිකයට සූක්ෂම ලෙස දායක කර ගනිමින් සංවර්ධනයට යොදා ගත හොත් 15.2% ක් වූ ජනතාවකගේ දරිද්‍රතාව අවම කර ගැනීමට හැකිවනු ඇත (බණ්ඩාර, 2011).

දිනෙන් දින දියුණුවන තාක්ෂණය හා ගැටෙමින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය උදෙසා ප්‍රවාහනය හා සන්නිවේදනය ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගනී. මන්ද යත් අධිවේගී මාර්ග පද්ධතියේ දියුණුවත් නව ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොල ඉදිකිරීමත් හේතුකොට ගෙන මෙරටට පැමිණෙන සංචාරකයින්ගේ සංඛ්‍යාවෙහි සීඝ්‍ර වර්ධනයක් දැකගත හැකි ය. එනිසා විදේශ විනිමය අනුපාතය වර්ධනය වන අතර ම එය ආර්ථික වර්ධනයට සුවිශේෂී මාවතකි. යටිතල පහසුකම් අතරින් අධ්‍යාපනයට සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ද.දේ.නි. යෙන් වෙන් කරනු ලැබූ නිසා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි වර්ධනයක් දැකගත

හැකි විය. මේ හේතුවෙන් රටෙහි අනාගතයේ ආර්ථික අභිවෘද්ධිය උදෙසා බුද්ධිමත් ජනතාවක් බිහිකරලීමට මූලික මංපෙත් විවර කෙරේ.

ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපලෙහි ඛණිජ තෙල් මිල ස්ථාවර මට්ටමක පැවතීම හා හිතකර කාලගුණ තත්ත්වයන් පැවතීම හේතුවෙන් තාප විදුලිබලය සැපයීම අඩුවීම කරණ කොට ගෙන වර්ෂ 2013 දී ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය සතුටුදායක ප්‍රගතියක් අත්කර ගත්තේ ය. කෙසේ වෙතත් ඇතැම් වර්ෂ වලදී ජල විදුලි බලාගාර නඩත්තු වියදම්, විදුලිබලය උත්පාදනයට වැයවන පිරිවැයට සාපේක්ෂව අඩු ආදායමක් රජයට ලැබුණු අවස්ථා ද පවතී. එවන් අවස්ථාවල ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය කිරීමට විදුලි ගාස්තු සංශෝධනයන් සිදුකරමින් යම් ප්‍රමාණයකට ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය මූල්‍ය තත්ත්වය පවත්වා ගත්ත ද තව දුරටත් අලාභ ලබමින් ක්‍රියාත්මක වූ අවස්ථා දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනයෙහි ලා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට වැඩපිළිවෙල රැසක් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණ ද එම ක්‍රියාමාර්ග සිදුකිරීමේ දී යම් යම් අක්‍රමිකතා සිදුවීම හේතුවෙන් ආර්ථික වර්ධනයේ උච්චාවචනයන් දක්නට ලැබේ. එම අක්‍රමිකතා මගහරවා ගනිමින් වේගවත් ආර්ථික වර්ධනය උදෙසා යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

ජයකොඩි, එස්. කේ. (2008). *තිරසාර සංවර්ධනය අභියෝග සහ ප්‍රතිචාර.* කර්තෘ.

බණ්ඩාර, එච්. ජී. කේ. එස්. (2011). 2005න් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හා ආර්ථිකය. *සරසවි ලේඛා.* 163-184.

මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය. (2006) *"දස අවුරුදු දැක්ම මහින්ද චින්තන නව ශ්‍රී ලංකාවක් කරා".* කොළඹ: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය.

මුණසිංහ, අයි. (2000). *ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග ප්‍රවාහනය.* කර්තෘ

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව. (2010) "*මහින්ද චින්තන නව යුගයක අරුණලු*". කොළඹ: රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව. (1998). *නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රගතිය.* කොළඹ 1: ගුණරත්න ඕෆ්සෙට් ලිමිටඩ්.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2005). 2004 *වාර්ෂික වාර්තාව,* කොළඹ: ගුණසේන සහ සමාගම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2007). 2006 *වාර්ෂික වාර්තාව,* කොළඹ: ගුණසේන සහ සමාගම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2010). 2009 *වාර්ෂික වාර්තාව,* කොළඹ: ගුණසේන සහ සමාගම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, (2014). 2013 *වාර්ෂික වාර්තාව,* කොළඹ: ගුණසේන සහ සමාගම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව. (2013). *මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා, 2012 සිදුවූ සුවිශේෂ සිදුවීම් සහ 2013 අපේක්ෂාවන්*. කොළඹ: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

සිරිසේන, එච්. (1999). *ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ අරමුණු*. කර්තෘ.

Kelegama, S. (2002). Economic of war and peace. *Economic & political weekly*, 37(47), 4678-4685. Retrived from http://www.jstro.org/stable /4412868s